

GJELDSFORVALTNING

Utviklingstrekk og kapasitet i markedet for lange lån – og veien videre

Marit Urmo Harstad

Kunde- og markedsansvarlig, Kommunalbanken AS

Økonomisjefsamling i regi av FM i M&R

Storfjord Hotel, 17. oktober 2016

Agenda

- Kommunalbanken og kapasitet
- Lånemarkedet og utviklingstrekk
- Veien videre

Hvorfor Kommunalbanken?

Kommunalbanken er et statlig virkemiddel

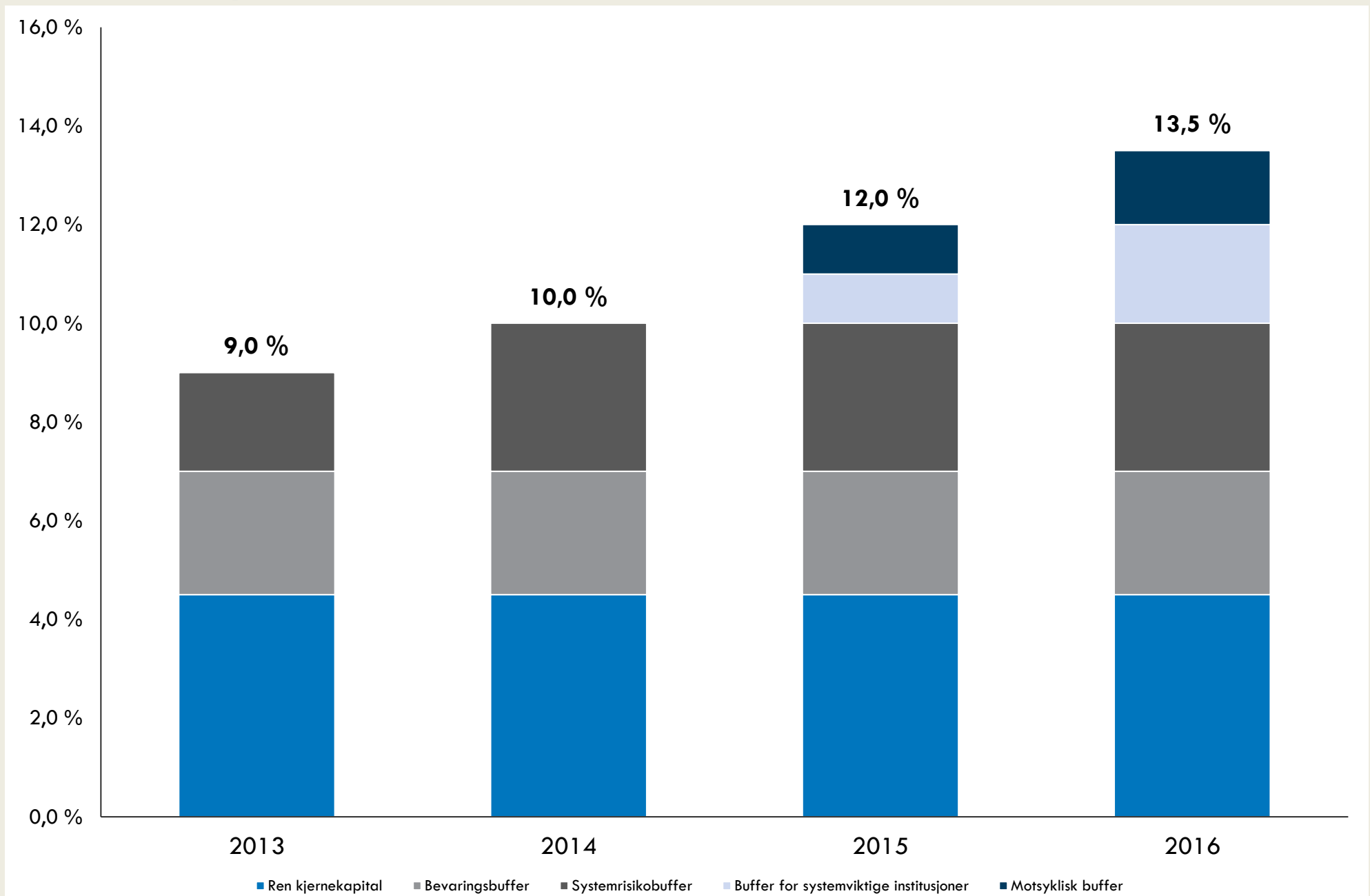
- Bidra til stabil og kostnadseffektiv finansiering av kommunale velferdsinvesteringer
- Ha like rentebetingelser uavhengig av kommunens størrelse
- Tilby langsiktig finansiering uavhengig av økonomiske konjunkturer
- Fremme effektiv konkurranse
- **Kredittrating AAA/Aaa**

Kommunalbanken skal drive forretningsmessig

- Ivareta kapasitet gjennom egen lønnsomhet
- Imøtekomme regulatoriske krav
- Konkurransemessig avkastning til staten som eier
- Lave driftskostnader
- Bankens lønnsomhet kommer i sin helhet kommunal sektor til gode

Økende kapitalkrav

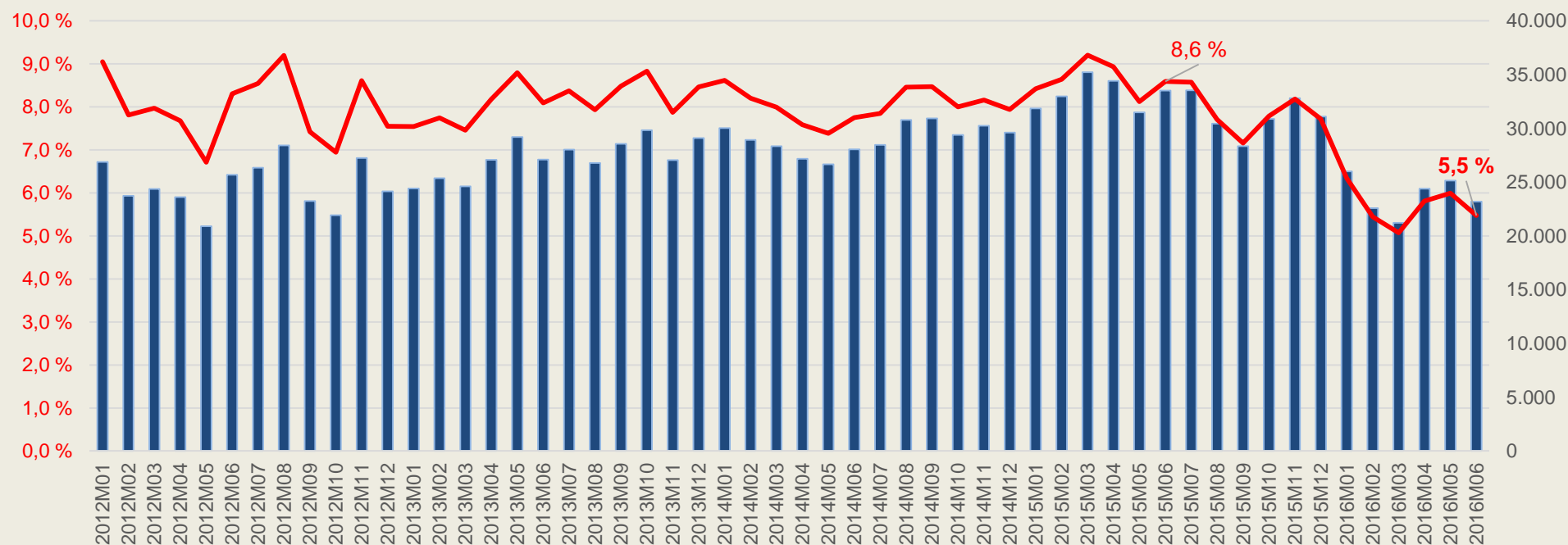

1. Gjeldsveksten i sektoren – er vi inne i et skifte?

Sektorens gjeldsvekst er på 5,5% på 12 mnd basis

Pr juni 2015 var den tilsvarende på 8,6%

Forskjellen utgjør 10 milliarder kr i årlig gjeldsvekst

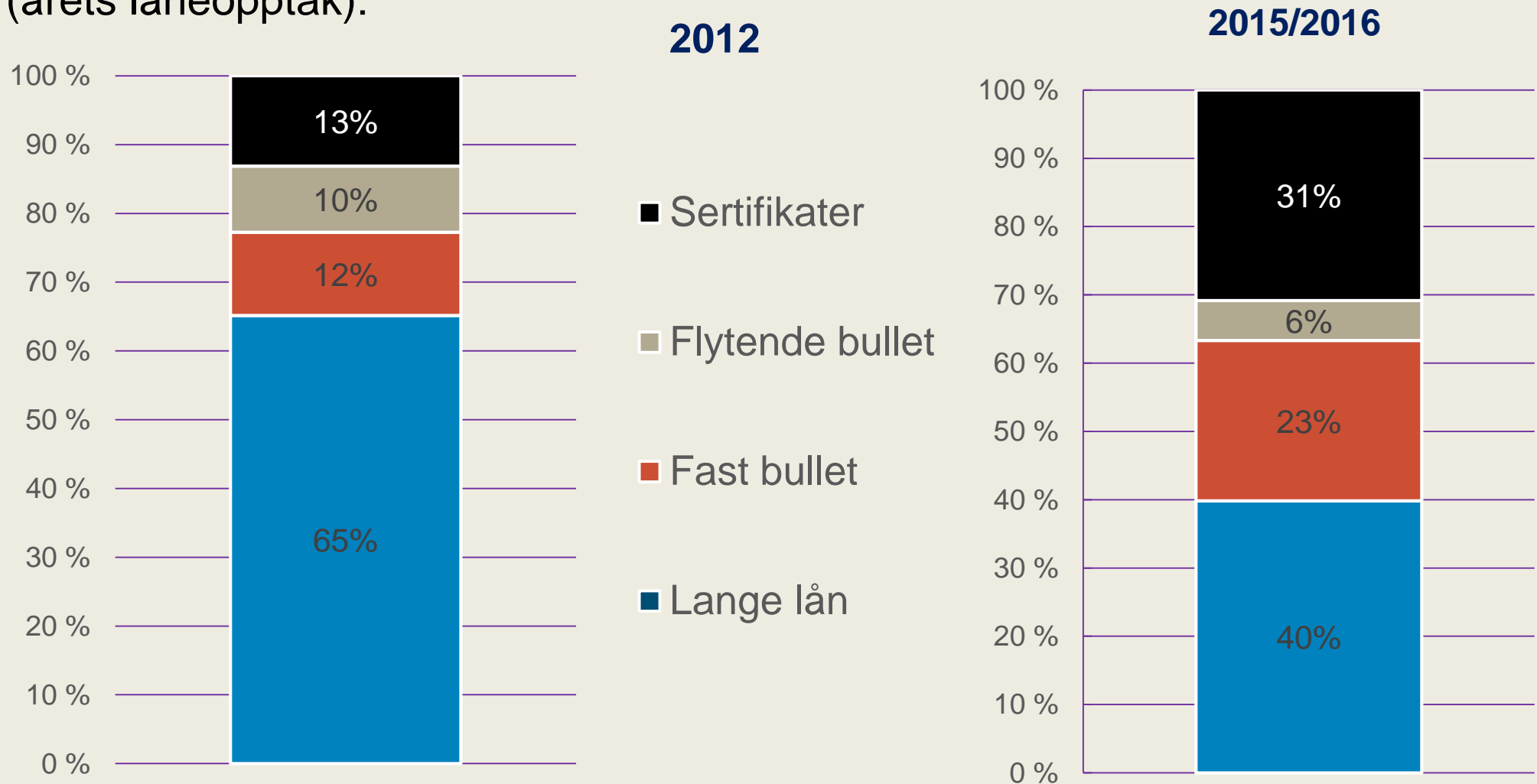
Er dette starten på en reduksjon i den årlige gjelds- og investeringsveksten?
eller
er dette bare en tidsmessig korreksjon knyttet til tidspunkt for låneopptak?

Agenda

- Kommunalbanken og kapasitet
- Lånemarkedet og utviklingstrekk
- Veien videre

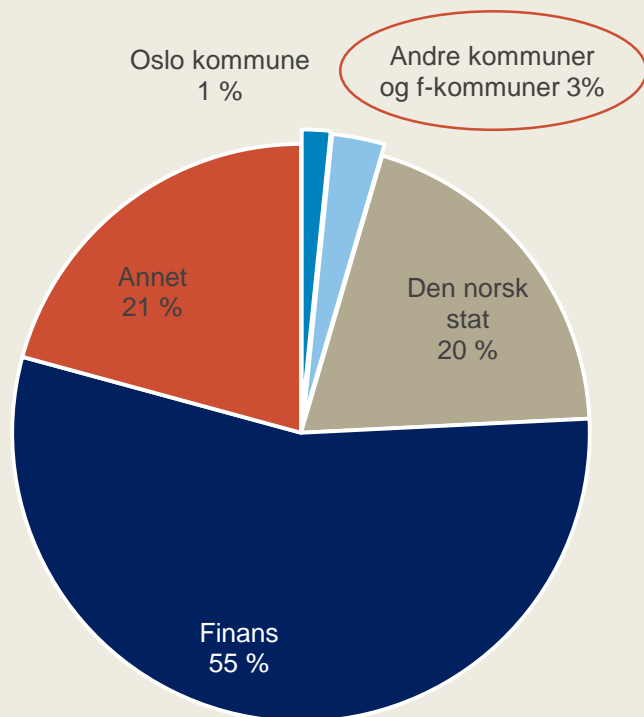
Etterspørselsmønsteret er i endring

Oversikt over registrert brutto etterspørsel etter nye lån hos Kommunalbanken (årets låneopptak):

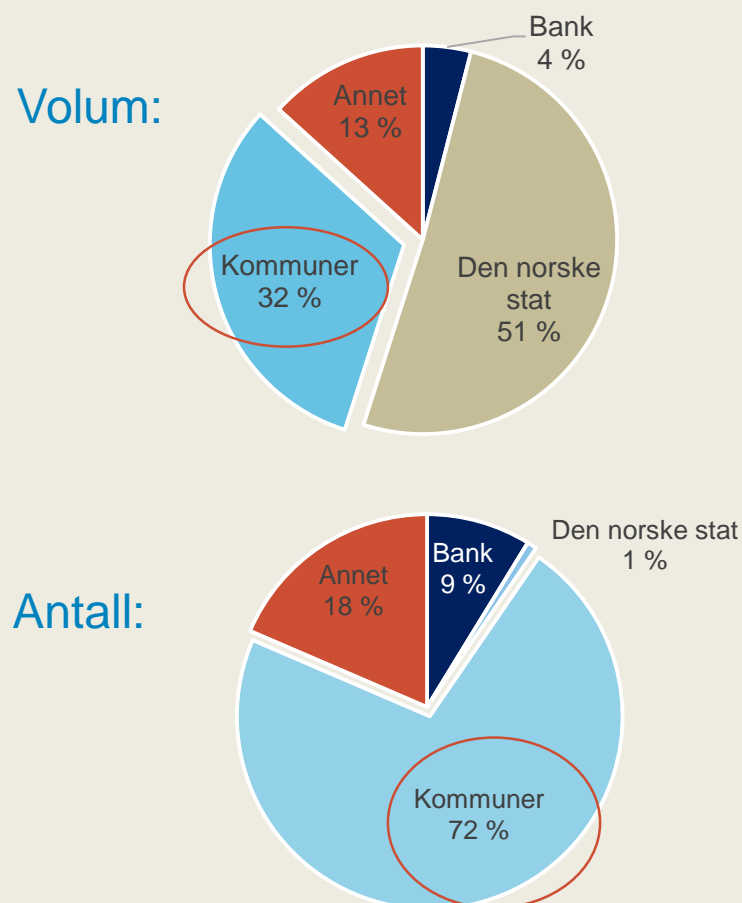

Kommunenes bruk av kapitalmarkedet

Utestående i obligasjonsmarkedet er på 1 762 milliarder kr:

Utestående i sertifikatmarkedet er 184 milliarder kr:

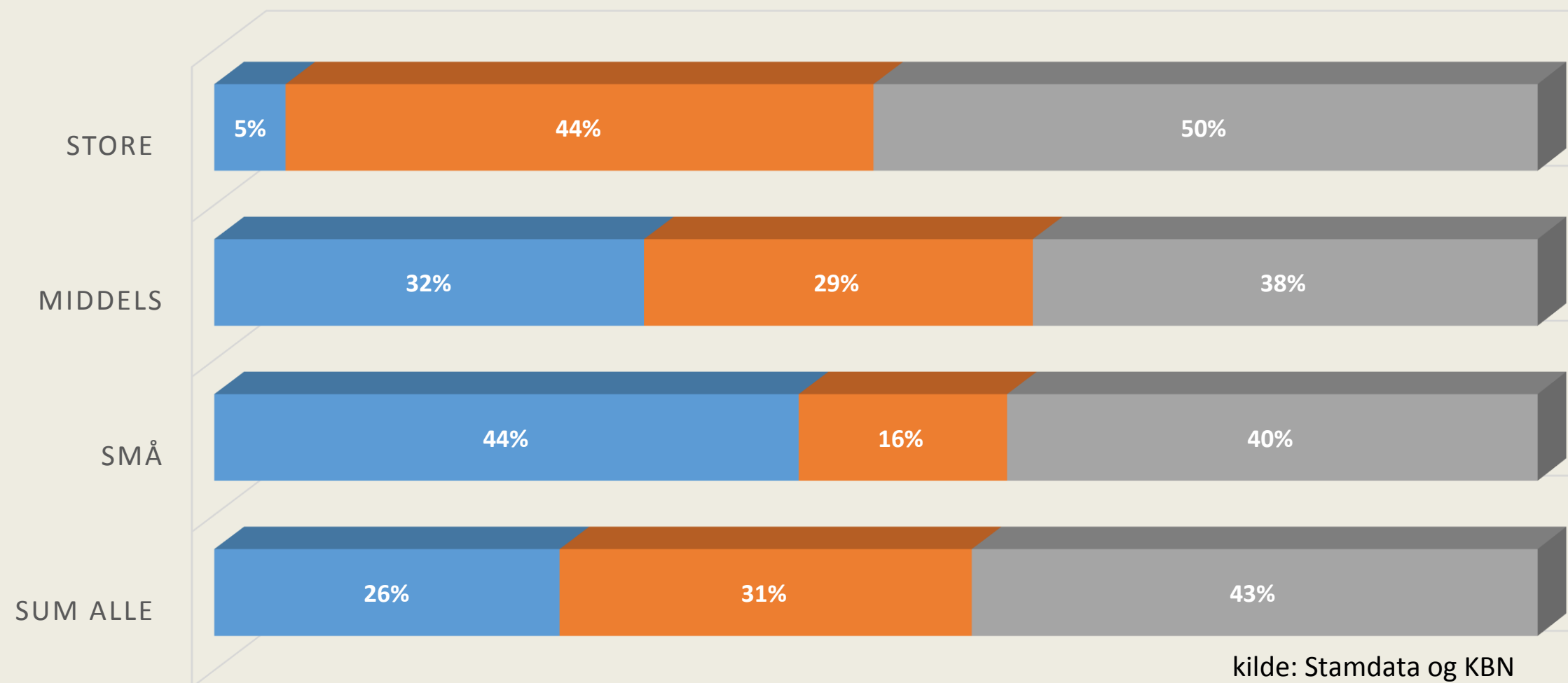
Kommunalbankens ståsted

- Vår oppmerksomhet handler i hovedsak om tre forhold:
 - Mangel på transparens og oversikt over omfanget på kort finansiering i sektoren – alle er tjent med åpenhet
 - Finansreglementene og – rapporteringen har ofte ikke hengt med i utviklingen
 - En økende mismatch mellom de investeringer som finansieres og løpetiden på finansieringen
- Når det er sagt:
 - Kapitalmarkedet er blitt en viktig og nødvendig finansieringskilde for sektoren
 - Sertifikatmarkedet er kommet for å bli
 - Kommunalbanken tilbyr finansiering på de løpetider som kunden ønsker
 - Vi mener ingen ting om hvordan hver enkelt kommune finansierer sine investeringer
 - Men, vi er opptatt av hvordan sektoren samlet utvikler seg og at det ikke blir en stor finansiell ustabilitet
 - Våre kjerneprodukter er lån med langt løpetid

Sammensetning av gjeldsportefølje i Møre og Romsdal

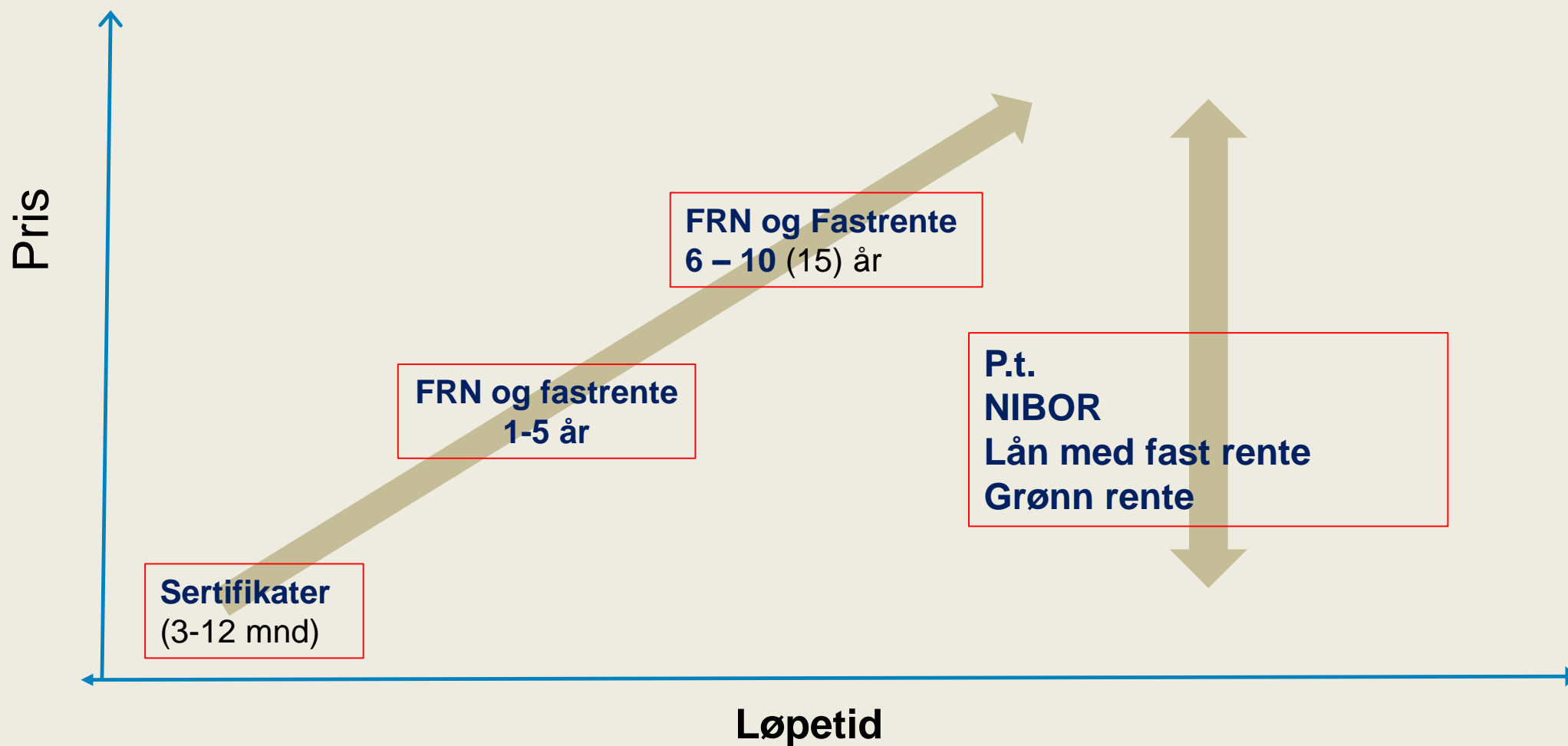
Ajour pr 15.09.2016

■ Lange lån KBN ■ SERTIFIKAT (inkl KBN) ■ OBLIGASJON (inkl KBN)

kilde: Stamdata og KBN

Mulighetsrommet for kommunale låneopptak

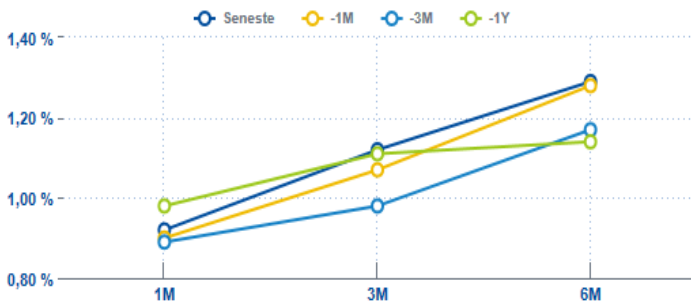

FRA - Fremtidig kurve 3 mnd Nibor (KBN Finans)

Marked 10.10.2016

Korte renter Null kupong Lange renter

Nibor Korte renter - NIBOR - 10.10.2016

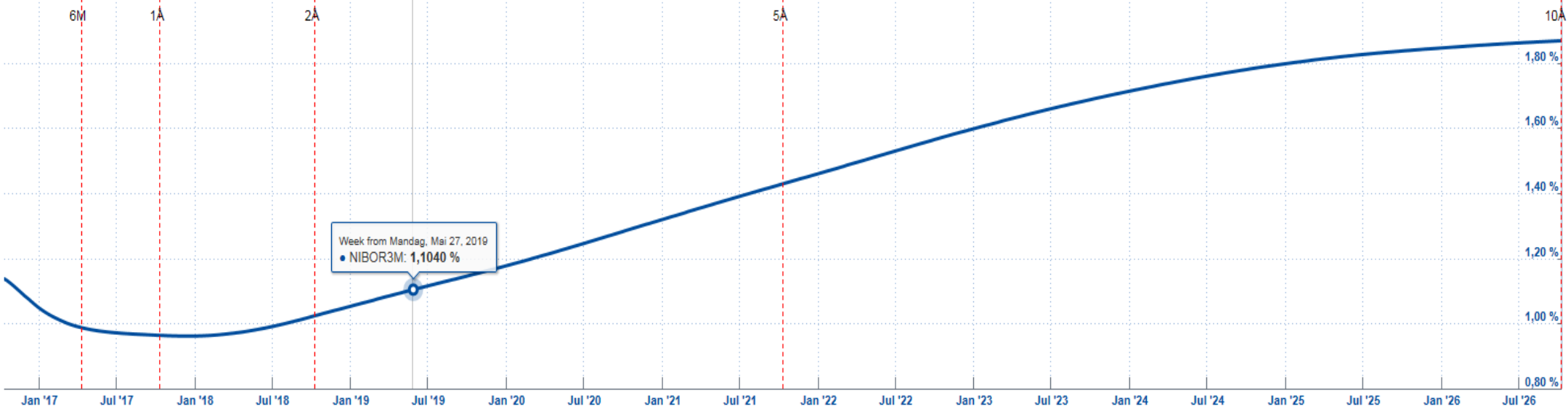
Kort rentekurve

Løpetid	Indeks	Seneste	-5d	-1M	-3M	-1Y
1 måned	NIBOR1M	0,9200 %	0,9300 %	0,9000 %	0,8900 %	0,9800 %
3 måned	NIBOR3M	1,1200 %	1,1500 %	1,0700 %	0,9800 %	1,1100 %
6 måned	NIBOR6M	1,2900 %	1,3000 %	1,2800 %	1,1700 %	1,1400 %

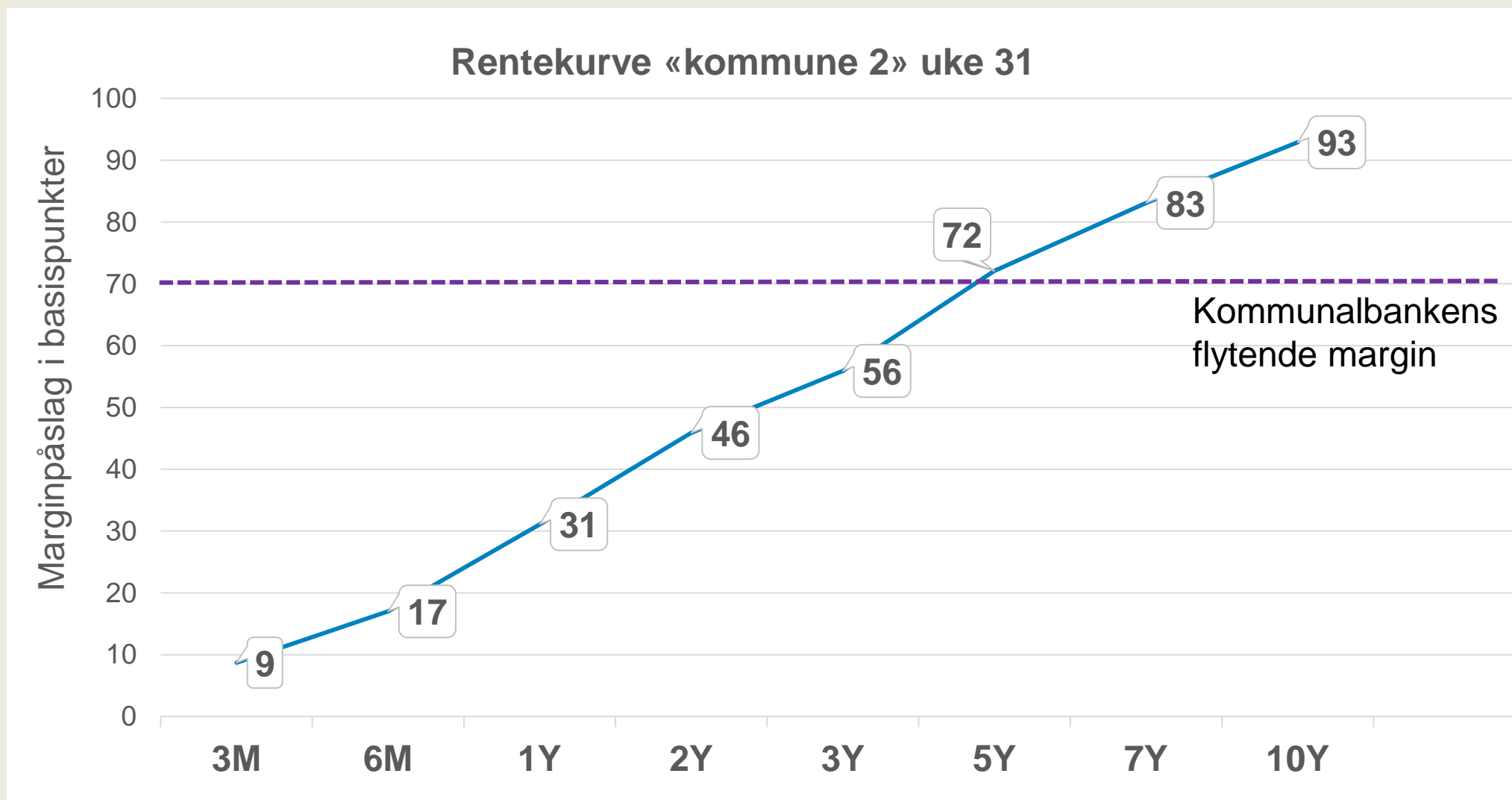
Fixing historikk - NIBOR3M - 10.10.2016

Implisitt kurve - NIBOR3M - 10.10.2016

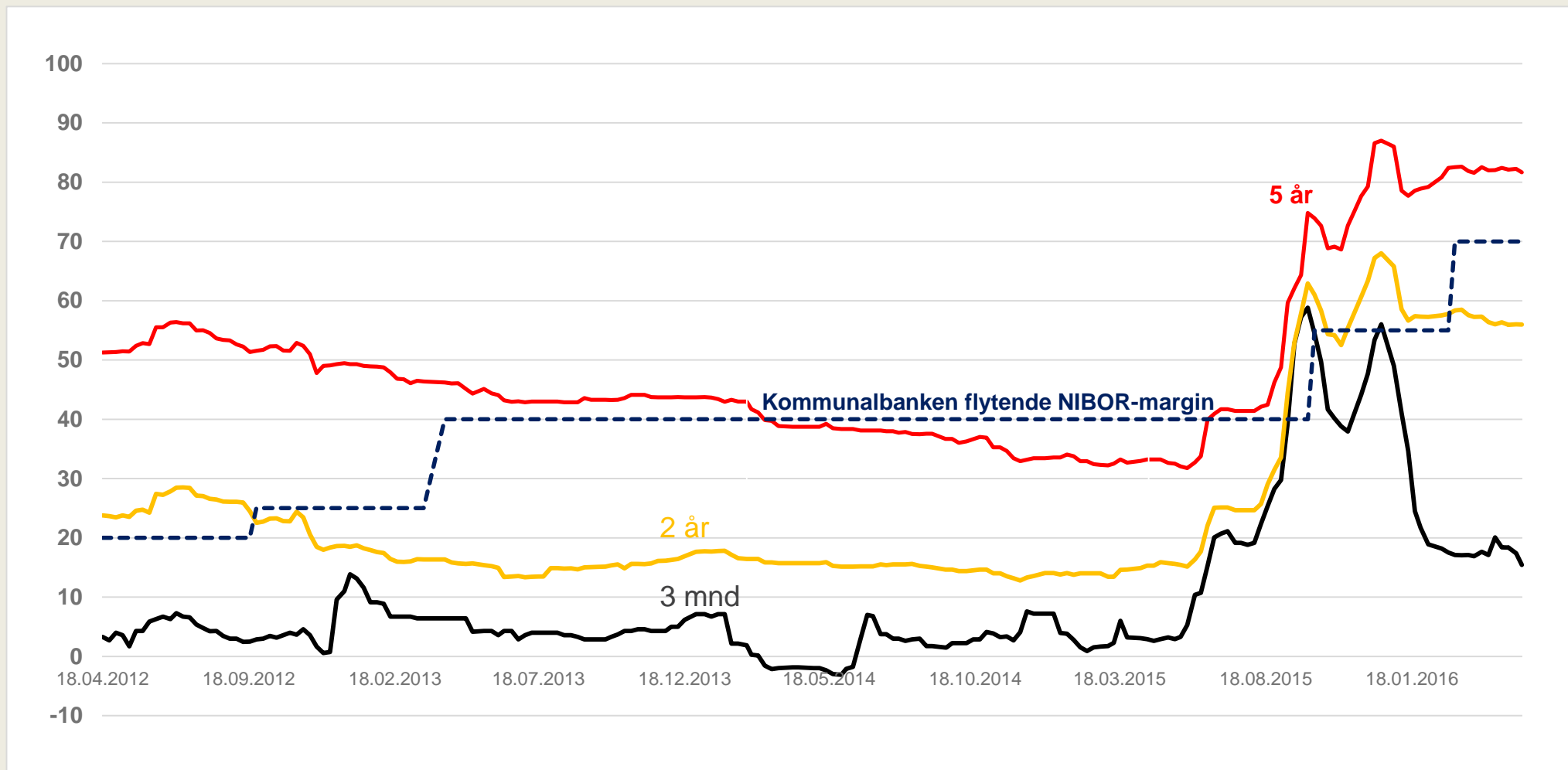
0-1Å 0-3Å 0-5Å 0-10Å Alle

Mulighetsrommet for kommunale lån - marginer

Utvikling i marginer for ulike løpetider

Forutsigbare fastrenter prises nå gunstig i fht. flytende

Fastrenter i KBN (eksempel med 20 års underliggende lån)

Renteregulering:	1 ÅR	2 ÅR	3 ÅR	4 ÅR	5 ÅR	6 ÅR	7 ÅR	8 ÅR	10 ÅR
Nominell rente:	1,76 %	1,74 %	1,81 %	1,85 %	1,95 %	2,04 %	2,15 %	2,20 %	2,38 %
Effektiv rente:	1,77 %	1,75 %	1,82 %	1,86 %	1,96 %	2,05 %	2,16 %	2,21 %	2,39 %

Pr 12.10.2016

Grønn rente

- Lån til finansiering av investeringer som bidrar til å redusere klimagassutslipp eller styrke lokal tilpasning til klimaendringer
- Gis som 10 basispunkter avslag på p.t.-rente, Nibor-tilknytning eller fastrente
- Investeringen må være i tråd med KBNs kriterier, gir sikkerhet til klimabevisste investorer
- Enkel søknadsprosess, skjema ligger på www.kommunalbanken.no
- Tilbud pr 13.10.2016 (nom.rente):
 - Grønn PT 1,7%
 - Nibor 1,72% (1,12%+0,60%)
 - 5 år fast 1,86%

Agenda

- Kommunalbanken og kapasitet
- Lånemarkedet og utviklingstrekk
- **Veien videre**

Endringer på gang.....

Ny kommunelov

- Finansielle måltall, bærekraft, handlingsregler

Ny finansforskrift

- Beskrive risiko, rapportere andel korte lån

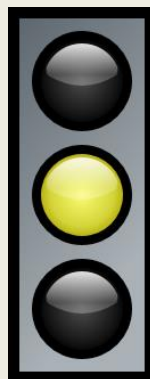
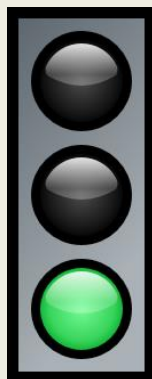
Nytt anskaffelsesregelverk

- Låneopptak unntas fra lov om offentlige anskaffelser

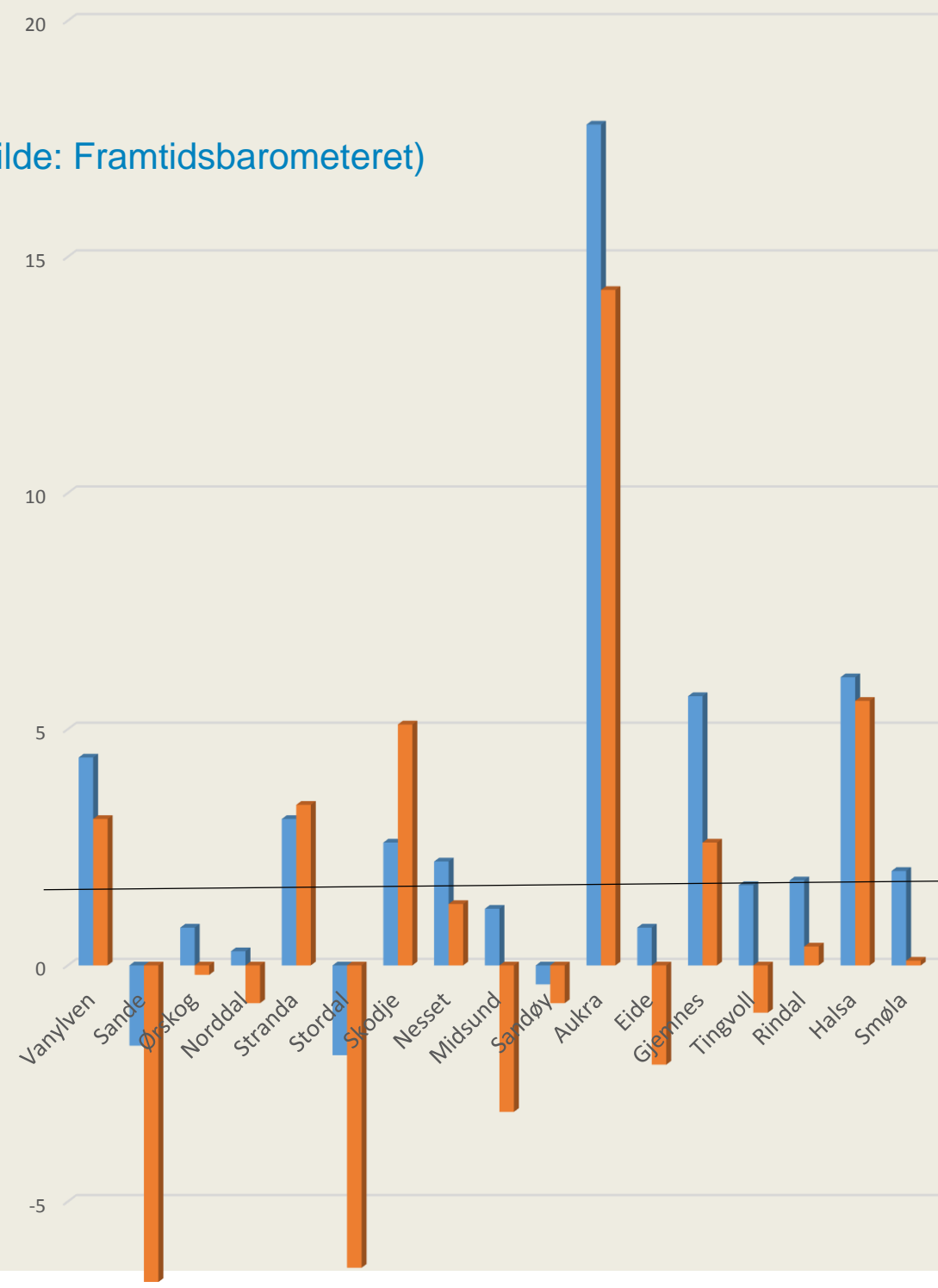
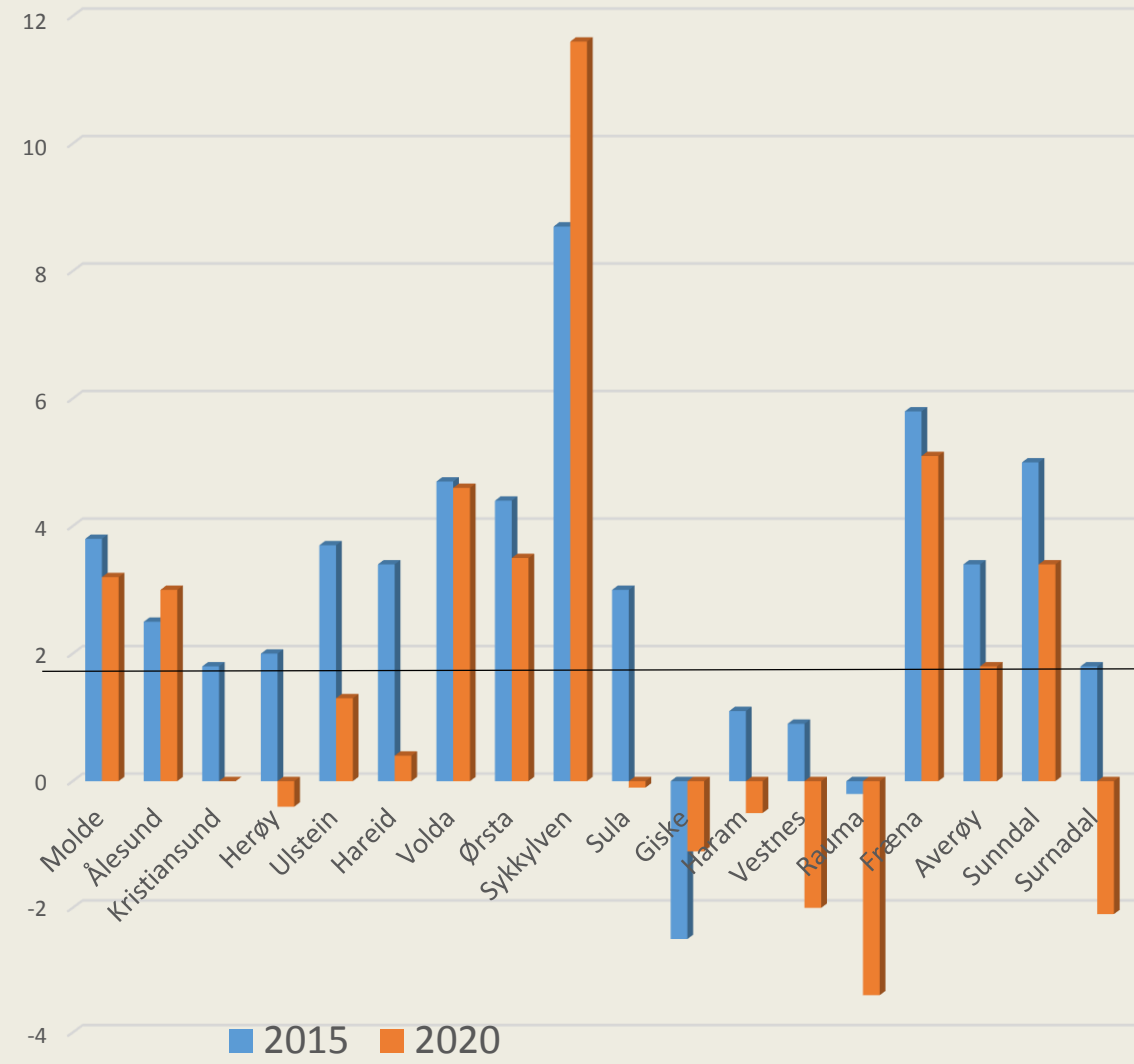

Hvilke tall er vi opptatt av i våre vurderinger?

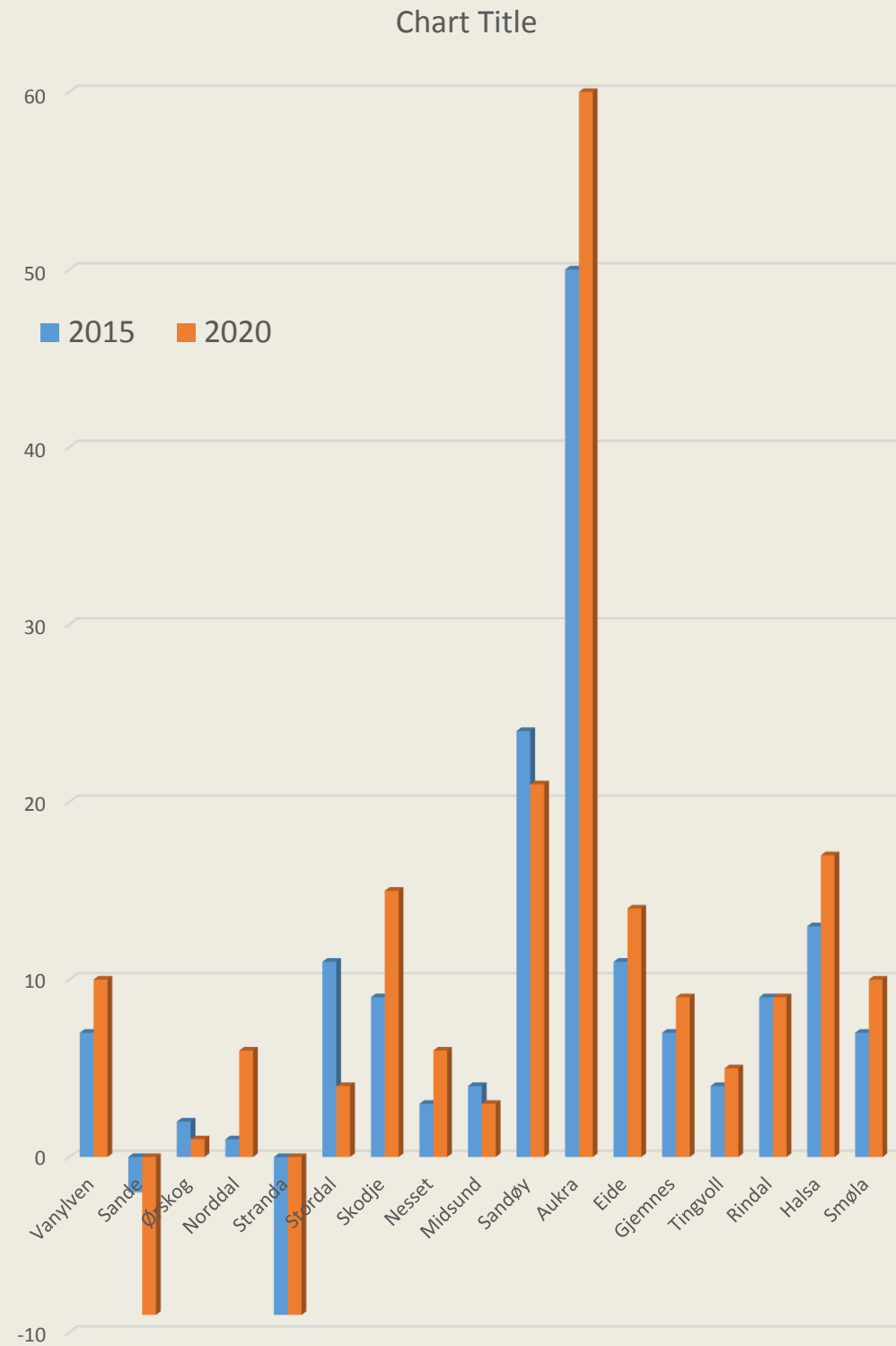
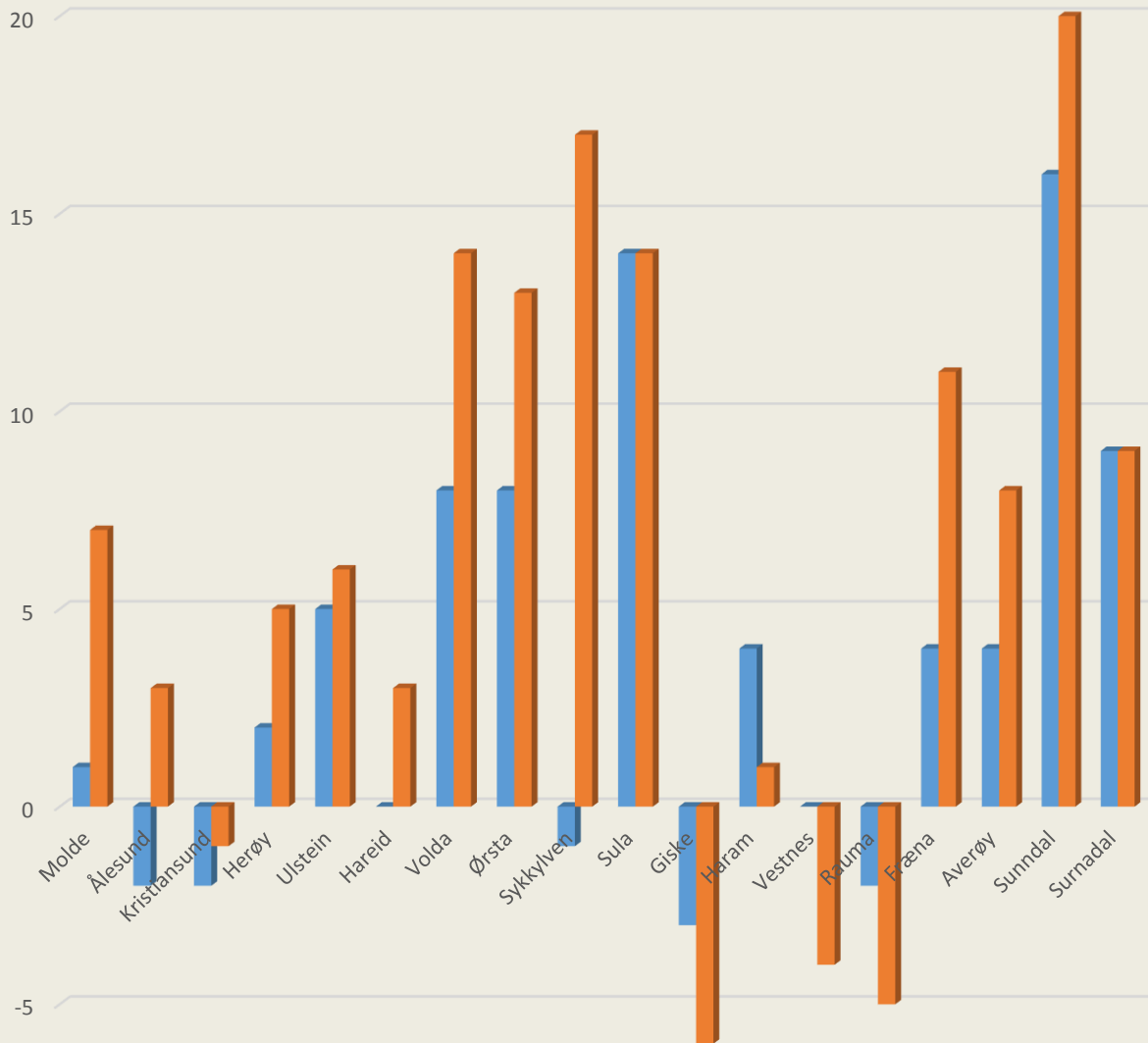
- Kommunalbanken gjennomfører årlig kredittvurdering av alle kunder og opererer med egen kredittkomitè.
- Kredittvurderingen legger grunnlaget for saksbehandling og interne fullmakter basert på interne rating-kategorier.
- Alle kommuner har god kredittverdighet. Kredittvurderingen gjør at vi kommer tettere på kommunens situasjon, samtidig kan vi lettere fange opp signaler og trender for sentrale nøkkeltall.

Prognose netto driftsresultat (kilde: Framtidsbarometeret)

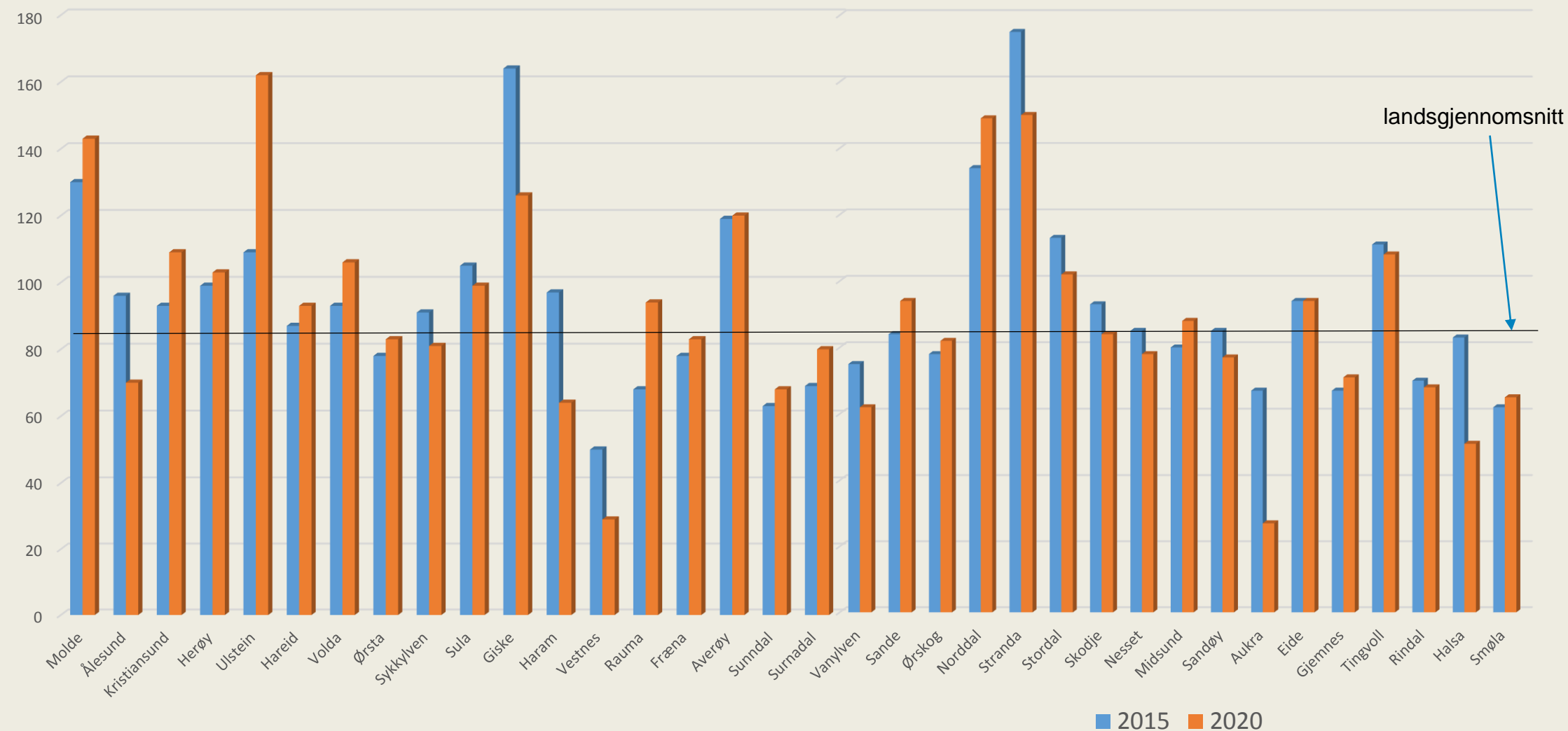

Disposisjonsfond (kilde: Framtidsbarometeret)

Netto lånegjeld pr innbygger (kilde: Framtidsbarometeret)

Utvikling store, mellomstore og små kommune

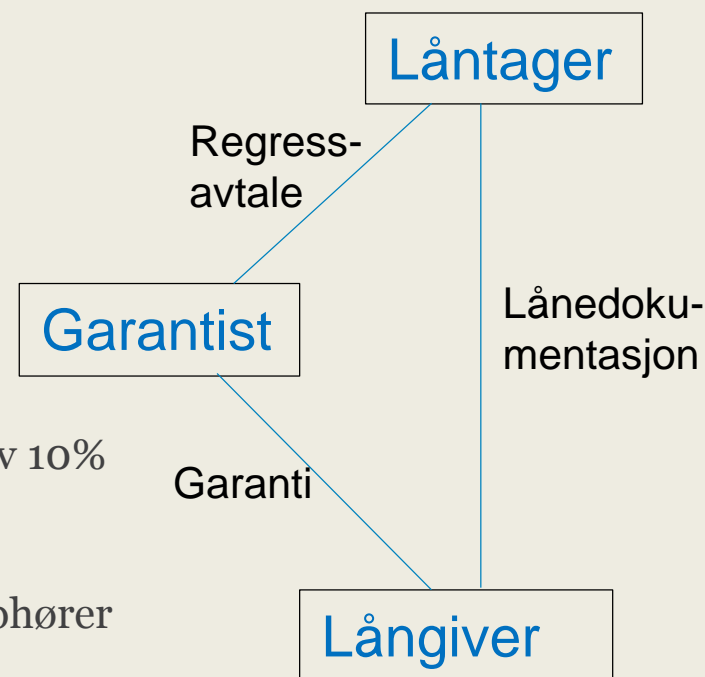
Lån til selskaper med sikkerhet i kommunal garanti

Selvskyldnergaranti :

- Långiver kan gå direkte på garantisten ved et eventuelt mislighold
- Lånet risikovektes 20 % hos långiver
- Krever ikke pant
- Låntaker får samme rentevilkår som kommunen

Forslag til garantivedtak:

1. (Garantist) kommune / fylkeskommune garanterer med selvskyldnergaranti for lån kr X som (debitor) tar opp til (prosjektnavn).
 2. Garantien gjelder for lånets hovedstol maks. X kroner med tillegg av 10% for eventuelle påløpte renter og omkostninger.
 3. Garantiansvaret reduseres i takt med nedbetalingen på lånet og opphører etter Z år med tillegg av inntil 2 år, jfr. [garantiforskriftenes § 3](#).
- Tillegget på inntil 2 år er det maksimalt tillatte.
 - Maks garantitid (inkl tillegg) er 40 år.

Kredittvurdering selskapslån med selvskyldnergaranti

- Hvilke vurderinger gjør kommunen av selskapets økonomi?
- Bør det være et minimumskrav?
- Skal Kommunalbanken foreta en kredittvurdering?

Visjon

**Langsiktig partner
for lokal velferd**

Verdier

**Åpen
Ansvarlig
Tett på**

